

Ogólny opis typów instrumentów finansowych i ryzyk związanych z inwestycjami w te instrumenty.

1. AKCJE

Opis

Emitowane przez spółki akcyjne papiery wartościowe dające uprawnienia korporacyjne charakterystyczne dla właścicieli spółki. Akcje odzwierciedlają udział w kapitale zakładowym emitenta. W obrocie publicznym akcje przyjmują formę zdematerializowaną i występują jako elektroniczne zapisy w systemie informatycznym instytucji rejestrującej.

Prawa posiadacza akcji dzielą się na majątkowe oraz niemajątkowe (korporacyjne). Wśród praw majątkowych należy wyróżnić prawo do udziału w części zysku przeznaczonego do podziału w formie dywidendy, udziału w masie likwidacyjnej spółki, zakupu nowych akcji spółki przez realizację praw poboru. Wśród praw korporacyjnych prawo do uczestnictwa i głosowania na walnych zgromadzeniach spółki, zaskarżania uchwał podjętych przez zgromadzenia.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany cen instrumentu, w części przypadków także ryzyko ograniczonej płynności.

2. WARRANTY SUBSKRYBYCJNE

Opis

Emitowane przez spółki akcyjne papiery wartościowe uprawniające do objęcia akcji spółki. Papiery te emitowane są w związku z warunkowym podwyższeniem kapitału zakładowego. Posiadacze warrantów mają prawo do nabycia akcji z podwyższonego kapitału w określonym terminie i po określonej cenie. Warranty mogą stanowić przedmiot obrotu również w postaci zdematerializowanej na rynku publicznym.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany cen instrumentu, ryzyko niskiej płynności.

3. PRAWA DO AKCJI (PDA)

Opis

Emitowane przez spółki papiery wartościowe uprawniające do otrzymania akcji nowej emisji. Prawa do akcji są przydzielane inwestorom, którzy otrzymali przydział akcji z podwyższenia kapitału zakładowego, które to podwyższenie nie zostało jeszcze zarejestrowane przez sąd. PDA ulegają przekształceniu w akcje po zarejestrowaniu akcji w depozycie papierów wartościowych, a te z kolei podlegają obrotowi na rynku na równi z innymi akcjami.

Prawa do akcji mogą stanowić przedmiot obrotu na rynku wtórnym.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko niskiej płynności.

4. PRAWA POBORU

Opis

Instrument przydzielany akcjonariuszom spółki uprawniający do pierwszeństwa w zakupie akcji nowej emisji. Ilość przydzielonych praw poboru jest ściśle związana z ilością posiadanych akcji w chwili ich przydziału jak również determinuje liczbę akcji do jakiej przysługuje pierwszeństwo zakupu.

Prawa poboru podlegają obrotowi na rynku wtórnym. Jako że prawo poboru uprawnia do objęcia akcji po ściśle określonej cenie, wartość samego prawa jest związana z wartością akcji spółki. W przypadku

przydziału tego instrumentu w sytuacji, gdy brak jeszcze ściśle określonej ceny emisyjnej nowych akcji, jego wycena opiera się na oczekiwaniach poszczególnych uczestników rynku co do wysokości ceny emisyjnej. Niewykorzystane prawa poboru stają się bezwartościowe po przydziale akcji, do zakupu których uprawniały.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko ograniczonej płynności.

5. KWITY DEPOZYTOWE

Opis

Kwity depozytowe to papiery wartościowe wystawiane przez instytucje finansowe z siedzibą w kraju członkowskim OECD dające prawa analogiczne do praw związanych z instrumentami bazowymi kwitów. Instrumentami bazowymi kwitów depozytowych mogą być akcje, obligacje lub inne papiery wartościowe. Właściciel kwitu jest uprawniony do zamiany na instrumenty bazowe w określonej proporcji, korzystania z praw majątkowych instrumentu bazowego lub ich równowartości (np. otrzymania dywidendy). W przypadku gdy instrumentem bazowym są akcje, właściciel ma prawo wydać wiążącą dyspozycję emitentowi w sprawie głosowania na walnym zgromadzeniu.

Kwity depozytowe są często emitowane w innym kraju niż instrument bazowy i są sposobem na inwestycję w zagraniczne instrumenty finansowe z pomocą emitenta kwitów. Najczęstszym motywem takich emisji jest chęć prowadzenia obrotu papierami wartościowymi danego emitenta, poprzez kwity depozytowe, na bardziej znaczącym rynku niż rynek krajowy. Stąd jednym z częstszych miejsc emisji i obrotu kwitów depozytowych jest Londyn będący największym centrum finansowym w Europie.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko wystawcy kwitu depozytowego, ryzyko ograniczonej płynności.

6. LISTY ZASTAWNE

Opis

Papiery wartościowe emitowane przez banki hipoteczne, które zobowiązują się do wypłaty posiadaczowi listu odsetek oraz wykupu listu w terminie i na warunkach z góry określonych.

Zobowiązania banku z tytułu listu są w całości pokryte wierzytelnościami banku zabezpieczonymi hipotekami (hipoteczne listy zastawne) lub wierzytelnościami z tytułu kredytów gwarantowanych przez instytucje wymienione w ustawie o listach zastawnych i hipotece (publiczne listy zastawne).

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany stopy procentowej, ryzyko kredytowe, ryzyko niskiej płynności.

7. DŁUŻNE PAPIERY WARTOŚCIOWE

Opis

Papiery wartościowe inkorporujące wierzytelność pieniężną właściciela papieru wobec jego wystawcy, płatną w określonym terminie. Są to najczęściej obligacje bony i obligacje skarbowe, obligacje komunalne i korporacyjne.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany stopy procentowej, ryzyko wypłacalności emitenta.

8. OBLIGACJE SKARBOWE

Opis

Papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa uprawniające ich nabywców do otrzymania świadczeń pieniężnych w formie wykupu i odsetek, o terminie do wykupu dłuższym niż rok. Skarb Państwa ponosi nieograniczoną odpowiedzialność za spełnienie zobowiązań wobec posiadaczy obligacji.

Dochód z obligacji skarbowych może wynikać z odsetek i/lub z dyskonta ceny zakupu. W przypadku obligacji zerokuponowych dochód wynika wyłącznie z dyskonta. Obligacje kuponowe dają odsetki wg stałej lub zmiennej stopy procentowej.

Obligacje skarbowe mają postać zdematerializowaną i mogą być przedmiotem obrotu na rynku wtórnym. Głównym ośrodkiem obrotu jest rynek międzybankowy. Niektóre typy obligacji podlegają obrotowi na rynku publicznym. Obligacje niepodlegające obrotowi mogą być wykupione przez Skarb Państwa przed okresem zapadalności.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany stopy procentowej.

9. BONY SKARBOWE

Opis

Papiery wartościowe emitowane przez Skarb Państwa dające uprawnienia podobne jak zerokuponowe obligacje skarbowe, różniące się od nich okresem zapadalności – bony skarbowe emitowane są na okres poniżej jednego roku.

Bony skarbowe mają postać zdematerializowaną i stanowią przedmiot obrotu na rynku wtórnym, przede wszystkim na rynku międzybankowym.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany stopy procentowej.

10. OBLIGACJE KOMUNALNE I KOMERCYJNE

Opis

Dłużne papiery wartościowe emitowane przez jednostki samorządu terytorialnego (komunalne) lub podmioty prowadzące działalność gospodarczą (komercyjne).

Obligacje tego typu mogą wiązać się również z różnego rodzaju opcjami dotyczącymi wykupu bądź konstrukcji kuponu oraz ze świadczeniami niepieniężnymi (np. obligacje zamienne).

Za zobowiązania wynikające z obligacji emitenci odpowiadają całym swoim majątkiem, przy czym możliwe jest zróżnicowanie kolejności zaspokajania roszczeń pomiędzy poszczególnymi rodzajami obligacji, np. w przypadku tzw. obligacji przychodowych emitent ogranicza odpowiedzialność jedynie do kwoty przychodów lub wartości majątku przedsiębiorstwa.

Wierzytelności mogą być zabezpieczane w drodze zabezpieczeń rzeczowych i osobowych.

Obligacje mogą być przedmiotem obrotu na rynku publicznym lub niepublicznym.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany stopy procentowej, ryzyko wypłacalności emitenta, ryzyko niskiej płynności.

11. INSTRUMENTY POCHODNE

Opis

Instrumenty, których wartość zależy od ceny instrumentu bazowego, którym może być określony papier wartościowy, jednostka waluty obcej, stopa procentowa czy indeks giełdowy.

Instrumenty te służą do zabezpieczenia się przed wystąpieniem niekorzystnych zmian wyceny instrumentu bazowego oraz do inwestycji w daną klasę aktywów bez konieczności zakupu instrumentów bazowych.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany cen instrumentu bazowego, ryzyko zmiany ceny instrumentu pochodnego, ryzyko wypłacalności kontrahenta (strony przeciwnej w transakcji), ryzyko dźwigni finansowej, ryzyko różnicy w kształtowaniu się ceny instrumentu pochodnego a instrumentu bazowego (tzw. bazy).

12. OPCJE

Opis

Opcja jest instrumentem uprawniającym do nabycia (opcja kupna) lub sprzedaży (opcja sprzedaży) określonego instrumentu bazowego po cenie z góry ustalonej. Wystawca opcji jest zobowiązany do przeprowadzenia transakcji na żądanie posiadacza opcji, natomiast posiadacz opcji nie jest zobowiązany do żądania uzgodnionej transakcji.

Opcje mogą być związane z żądaniem dostawy lub przyjęcia określonego instrumentu bazowego lub z żądaniem zapłaty kwoty różnicy między ceną wykonania opcji a ceną instrumentu bazowego.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany ceny opcji, ryzyko zmiany cen instrumentu bazowego, ryzyko wypłacalności kontrahenta (strony przeciwnej w transakcji).

13. KONTRAKTY TERMINOWE

Opis

Instrument będący umową zobowiązującą strony do zawarcia transakcji zakupu/sprzedaży określonego instrumentu bazowego w z góry ustalonym terminie i po z góry określonej cenie. W odróżnieniu od opcji, kontrakt zobowiązuje obie strony do zawarcia uzgodnionej transakcji.

Instrumenty bazowe kontraktów mogą być takie jak instrumenty bazowe opcji (papiery wartościowe, stopy procentowe, indeksy).

Realizacja kontraktu w momencie wygaśnięcia odbywa się za pomocą rozliczenia pieniężnego między stronami.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany wartości kontraktu, ryzyko zmiany cen instrumentu bazowego, ryzyko wypłacalności kontrahenta.

14. WARRANTY OPCYJNE

Opis

Instrument uprawniający do zakupu od emitenta (warrant kupna) lub sprzedaży (warrant sprzedaży) w ustalonym terminie instrumentu bazowego, po określonej cenie rozliczenia. Instrumentem bazowym mogą być papiery wartościowe jak i wskaźniki ekonomiczne takie jak stopy procentowe lub indeksy.

W praktyce, rozliczenie warrantów opcyjnych odbywa się poprzez rozliczenie pieniężne na kwotę stanowiącą różnicę ceny rozliczenia i wartości instrumentu bazowego w dniu rozliczenia.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany wartości kontraktu, ryzyko zmiany cen instrumentu bazowego, ryzyko wypłacalności kontrahenta.

15. CERTYFIKATY INWESTYCYJNE

Opis

Papier wartościowy emitowany przez zamknięty fundusz inwestycyjny będący tytułem prawnym do odpowiedniej części aktywów funduszu. Certyfikaty publiczne mają postać zdematerializowaną i są notowane na rynku publicznym, gdzie podlegają wycenie rynkowej. Dodatkowo emitent okresowo publikuje wycenę aktywów netto przypadających na certyfikat.

Właściciel certyfikatu może zrealizować jego wartość przez sprzedaż na rynku wtórnym, sprzedaż emitentowi (o ile ten będzie skupował własne certyfikaty) lub otrzymać wypłatę środków przypadających na posiadane certyfikaty w przypadku likwidacji funduszu.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko polityki inwestycyjnej danego funduszu.

16. JEDNOSTKI UCZESTNICTWA W FUNDUSZU OTWARTYM

Opis

Jednostki uczestnictwa są tytułem prawnym do uczestnictwa w funduszu inwestycyjnym otwartym lub specjalistycznym funduszu inwestycyjnym otwartym. Mają postać zdematerializowaną, są zapisem w rejestrze uczestników funduszu. Jednostki nie podlegają obrotowi na rynku wtórnym, mogą być jednak umarżane na żądanie właściciela poprzez fundusz, co wiąże się z wypłatą właścicielowi kwoty stanowiącej wartość umorzony jednostek na dany dzień.

Ustalenia ceny zbycia i odkupienia jednostek uczestnictwa oraz ustalenia wartości aktywów netto funduszu na jednostkę uczestnictwa dokonywane są z częstotliwością określoną w statucie funduszu, nie rzadziej jednak niż w każdym dniu zbywania lub odkupywania jednostek uczestnictwa.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko polityki inwestycyjnej danego funduszu.

17. TYTUŁY UCZESTNICTWA EMITOWANE PRZEZ INSTYTUCJE ZAGRANICZNE

Opis

Emitowane przez podmioty zagraniczne, zgodnie z właściwymi przepisami prawa obcego, instrumenty reprezentujące prawa majątkowe przysługujące ich właścicielom.

Czynniki ryzyka

Ryzyko zmiany ceny instrumentu, ryzyko polityki inwestycyjnej danego funduszu.

Rodzaje ryzyk inwestycyjnych związanych z lokatami dokonywanymi w ramach zarządzania portfelem

(Poziom i typy ryzyk inwestycyjnych zależą od rodzaju Strategii Inwestycyjnej)

Ryzyko rynkowe. Ryzyko związane z kształtowaniem się koniunktury na rynkach finansowych. Do ryzyka rynkowego zalicza się ryzyko zmian cen akcji, notowania indeksów giełdowych, cen obligacji i surowców, kursów walut.

Ryzyko funduszy inwestycyjnych. Ryzyko związane ze sposobem zarządzania funduszami inwestycyjnymi, w które lokowane są środki klientów. W szczególności ryzyko odstępstwa od deklarowanej strategii inwestycyjnego przez zarządzającego danym funduszem, płynności funduszu, możliwości umorzenia jednostek.

Ryzyko płynności. Ryzyko związane z możliwością wystąpienia niskiej płynności, czyli możliwości zbycia danego instrumentu finansowego bez znaczącego wpływu na cenę. Jednym ze sposobów ograniczania tego ryzyka jest odpowiednia dywersyfikacja aktywów.

Ryzyko kredytowe. Ryzyko związane z możliwością niewywiązania się ze zobowiązań przez emitenta określonych instrumentów finansowych, np. emitenta obligacji korporacyjnych.

Ryzyko stopy procentowej. Ryzyko związane ze zmianami poziomu stóp procentowych prowadzących do zmian m.in. poziomu i kształtu krzywej stóp procentowych.

Ryzyko rozliczeniowe. Ryzyko związane z brakiem możliwości rozliczenia zawartej transakcji, wskutek m.in.: błędu jednej ze stron transakcji, niewywiązaniem się jednej ze stron z uzgodnionych warunków, zawieszeniem działania izby rozliczeniowej, błędami podmiotu pośredniczącego.

Ryzyko zmian prawnych. Ryzyko związane z nagłymi zmianami prawnymi mogącymi negatywnie wpływać bezpośrednio na poziom stopy zwrotu niektórych lokat Portfela lub na niektórych uczestników rynku, co może prowadzić do zaburzeń rynkowych.

Ryzyko zmian podatkowych. Ryzyko związane ze zmianami prawa podatkowego, co może wpływać na uzyskaną bądź oczekiwaną stopę zwrotu Klienta.

Ryzyko związane z działalnością podmiotu prowadzącego rachunki, na których przechowywane są aktywa Portfela. Ryzyko to związane jest z potencjalnie niewłaściwą działalnością podmiotu prowadzącego rachunki powiernicze lub maklerskie. Ryzyko to może być ograniczone poprzez odpowiedni wybór podmiotów w których otwierane są tego typu rachunki.